

Projekt finansowany ze środków Unii Europejskiej – Europejskiego Funduszu Społecznego oraz ze środków Samorządu Województwa Dolnośląskiego w ramach Pomocy Technicznej Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Dolnośląskiego 2014-2020

Strategia Inwestycyjna instrumentów finansowych w programie Fundusze Europejskie dla Dolnego Śląska 2021-2027

30 marca 2023 r.

Wykaz skrótów

Skrót	Wyjaśnienie
BGK	Bank Gospodarstwa Krajowego
B+R	Badania i rozwój (działalność badawczo-rozwojowa)
CO	Centralne ogrzewanie
CP	Cel Polityki
CS	Cel szczegółowy
CWU	Ciepła woda użytkowa
DIS	Dolnośląskie Inteligentne Specjalizacje
EBI	Europejski Bank Inwestycyjny
FEDS	Program Fundusze Europejskie dla Dolnego Śląska 2021-2027, zatwierdzony przez Komisję Europejską 5 grudnia 2022 r., Decyzja C(2022)9070
IZ	Instytucja Zarządzająca
KE	Komisja Europejska
KSRR	Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030
KE	Komisja Europejska
kW	Kilowat
MFP	Menedżer funduszu powierniczego
MŚP	Małe i średnie przedsiębiorstwa (w tym mikro przedsiębiorstwa)
MW	Megawat
NGO	Organizacje pozarządowe
OZE	Odnawialne źródła energii
PPP	Partnerstwo publiczno-prywatne
SI	Strategia Inwestycyjna
t.j.	Tekst jednolity (ustawy)
UE	Unia Europejska
WB	Wartość bazowa (wskaźnika)

Spis treści

Wykaz skrótów.....	1
Spis treści.....	2
1 Wprowadzenie.....	3
2 Unijne i krajowe regulacje prawne.....	4
3 Uzasadnienie stosowania instrumentów finansowych jako narzędzi interwencji publicznej.....	5
3.1 Przestanki	5
3.2 Kierunki interwencji	7
4 Model i zasady wdrażania instrumentów finansowych	8
4.1 Model wdrażania	8
4.2 Zasady wdrażania.....	9
4.3 Rozwiązania szczególne – umorzenia i preferencje.....	9
5 Koncepcja – cele i parametry instrumentów finansowych.....	10
5.1 Rozwój przedsiębiorstw – Cel szczegółowy 1 (iii) – wzmocnienie trwałego wzrostu i konkurencyjności MŚP oraz tworzenie miejsc pracy w MŚP, w tym poprzez inwestycje produkcyjne	11
5.1.1 Ogólny opis produktów finansowych	11
5.1.2 Produkt (#1) – Pożyczka rozwojowa.....	12
5.2 Efektywność energetyczna – Cel szczegółowy 2 (i) – wspieranie efektywności energetycznej i redukcji emisji gazów cieplarnianych.....	14
5.2.1 Produkt (#2) Pożyczka na poprawę efektywności energetycznej wielorodzinnych budynków mieszkalnych, budynków publicznych i oświetlenia ulicznego.....	14
5.2.2 Produkt (#3) – Ekopożyczka dla przedsiębiorstw	20
5.3 Energia z OZE – Cel szczegółowy 2 (ii) – wspieranie energii odnawialnej zgodnie z dyrektywą (UE) 2018/2001, w tym z określonymi w niej kryteriami zrównoważonego rozwoju	23
5.3.1 Produkt (#4) Pożyczka OZE	23
6 Aspekty operacyjne funduszu powierniczego	26
6.1 Wkład krajowy	26
6.2 Płynność	26
6.3 Wynagradzanie	27
7 Wykorzystanie i reużycie zasobów wspierających instrumenty finansowe	27
8 Monitorowanie i sprawozdawczość w zakresie wdrażania instrumentów finansowych	28
9 Aktualizacja i zmiany Strategii Inwestycyjnej.....	29

1 Wprowadzenie

Strategia Inwestycyjna precyzuje cele i środki, które zostaną przeznaczone na instrumenty finansowe wspierane w ramach programu Fundusze Europejskie dla Dolnego Śląska, 2021-2027 (FEDS). Szczególnie ważną część Strategii stanowią postanowienia dotyczące ukierunkowania przedmiotowego planowanych instrumentów finansowych (proponowanych w ich ramach produktów finansowych).

Ważną funkcją Strategii Inwestycyjnej instrumentów finansowych jest określenie kierunków angażowania środków przeznaczonych na instrumenty finansowe przez podmiot odpowiedzialny za wdrożenie całego komponentu instrumentów finansowych FEDS w województwie dolnośląskim, w tym zakresie pełniący rolę Menadżera Funduszu Powierniczego (MFP). Jednocześnie, Strategia stanowi podstawę do określenia relacji formalnoprawnych i organizacyjnych pomiędzy Instytucją Zarządzającą FEDS a Menadżerem Funduszu Powierniczego, w tym w szczególności w zakresie kształtu, struktury oraz celów stosowania instrumentów finansowych w okresie programowania wsparcia unijnego na poziomie regionalnym, przypadającego na lata 2021-2027, jak również monitoringu osiągnięcia założeń FEDS dotyczących stosowania instrumentów finansowych.

Strategię Inwestycyjną opracowano odwołując się do wyników oceny *ex ante* instrumentów finansowych wdrażanych w ramach programu Fundusze Europejskie dla Dolnego Śląska 2021-2027, zakończonej w maju 2022 r.¹ – wykonanej przez konsorcjum doradcze w składzie PAG Uniconsult sp. z o.o. i Imapp sp. z o.o. Opracowanie to sporządzono zgodnie z regulacjami zawartymi w rozporządzeniu ogólnym UE nr 2021/1060 (art. 58 ust. 3). Wskazane w ocenie *ex ante* wnioski, rekomendacje i propozycje postaci produktów finansowych, jak również sposobów ich wdrażania, wykorzystano odpowiednio do celów i potrzeb Strategii Inwestycyjnej. Strategia Inwestycyjna została opracowana z uwzględnieniem ostatecznej wersji programu Fundusze Europejskie dla Dolnego Śląska 2021-2027, przyjętego przez KE 5 grudnia 2022 r., gdyż ocena *ex ante* instrumentów finansowych była tworzona w oparciu o projekt programu, którego zapisy podlegały negocjacji z KE, w następstwie których ulegały zmianom. Tworząc Strategię uwzględniono również odpowiednie akty normatywne, jak i dokumenty programowe obowiązujące na poziomie Unii Europejskiej, w Polsce oraz na poziomie regionalnym (województwo dolnośląskie).

Zakłada się, że przyjęte w Strategii rozwiązania i założenia będą poddawane systematycznej i cyklicznej weryfikacji, odpowiednio do wniosków wynikających z monitoringu wdrażania instrumentów finansowych w województwie dolnośląskim. Z tego też względu należy

¹ Zob. opracowanie pt. „Świadczenie eksperckiej usługi doradczej, polegającej na wykonaniu prac koncepcyjnych, analitycznych i redakcyjnych prowadzących do sporządzenia oceny *ex ante* dotyczącej instrumentów finansowych wdrażanych w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego w okresie 2021-2027 wraz z merytorycznym wsparciem doradczym w zakresie instrumentów finansowych na etapie negocjacji programu z Komisją Europejską” (I etap analizy *ex ante*), PAG Uniconsult i Imapp, wersja końcowa z 30 maja 2022 r. (dalej Analiza *ex ante* instrumentów finansowych).

zaznaczyć, że Strategia Inwestycyjna ma charakter indykatywny. W praktyce oznacza to, że będzie ona elastycznie dopasowywana do zmieniającego się otoczenia społeczno-ekonomicznego oraz stosownie do ocen Instytucji Zarządzającej, dotyczących realizacji założeń i priorytetów w zakresie wykorzystania instrumentów finansowych w ramach FEDS 2021-2027.

2 Unijne i krajowe regulacje prawne

Wdrażanie niniejszej Strategii Inwestycyjnej będzie musiało być zgodne z kluczowymi przepisami prawa, regulującymi wdrażanie programów europejskich oraz wykorzystanie, w ich ramach, instrumentów finansowych. Do kluczowych regulacji należy zaliczyć poniższe, niżej wymienione akty prawa unijnego i krajowego.

Regulacje unijne

- Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1060 z dnia 24 czerwca 2021 r. ustanawiające wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego Plus, Funduszu Spójności, Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji i Europejskiego Funduszu Morskiego, Rybackiego i Akwakultury, a także przepisy finansowe na potrzeby tych funduszy oraz na potrzeby Funduszu Azylu, Migracji i Integracji, Funduszu Bezpieczeństwa Wewnętrznego i Instrumentu Wsparcia Finansowego na rzecz Zarządzania Granicami i Polityki Wizyjowej (Dz. U. UE L 231, 30 czerwca 2021 r.),
- Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1057 z dnia 24 czerwca 2021 r. ustanawiające Europejski Fundusz Społeczny Plus oraz uchylające rozporządzenie (UE) nr 1296/2013 (Dz. U. UE L 231, 30 czerwca 2021 r.),
- Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1058 z dnia 24 czerwca 2021 r. w sprawie Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego i Funduszu Spójności (Dz. U. UE L 231, 30 czerwca 2021 r.);
- Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE, Euratom) 2018/1046 z dnia 18 lipca 2018 r. w sprawie zasad finansowych mających zastosowanie do budżetu ogólnego Unii, zmieniające rozporządzenia (UE) nr 1296/2013, (UE) nr 1301/2013, (UE) nr 1303/2013, (UE) nr 1304/2013, (UE) nr 1309/2013, (UE) nr 1316/2013, (UE) nr 223/2014 i (UE) nr 283/2014 oraz decyzję nr 541/2014/UE, a także uchylające rozporządzenie (UE, Euratom) nr 966/2012 (Dz. U. UE L 193, 30 lipca 2018 r.),
- Rozporządzenie Komisji (UE) NR 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznające niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu (Dz.U L 187/1 z 26.6.2014 z późn. zm.),
- Rozporządzenie Komisji (UE) NR 1407/2013 z dnia 18 grudnia 2013 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy de minimis (Dz.U. L 352 z 24.12.2013 z późn. zm.).

Regulacje krajowe

- Ustawa z dnia 28 kwietnia 2022 r. o zasadach realizacji zadań finansowanych ze środków europejskich w perspektywie finansowej 2021-2027 (Dz. U. 2022, poz. 1079, z późn. zm.),
- Ustawa o zasadach prowadzenia polityki rozwoju z dnia 6 grudnia 2006 r. (t.j. z 02.02.2023, Dz.U.2023.225).

Naturalnie, oprócz wyżej wymienionych przepisów prawa istotne znaczenie mają także akty wykonawcze, jak na przykład programy pomocowe, regulujące zgodność odpowiednich działań z zasadami, dotyczącymi dopuszczalności pomocy publicznej, a także wytyczne z poziomu krajowego i europejskiego. Jako szczególnie ważne należy uznać następujące dwa dokumenty:

- Wytyczne dotyczące kwalifikowalności wydatków na lata 2021-2027²,
- Opracowanie 'Combination of financial instruments and grants under shared management funds in the 2021-2027 programming period'³.

3 Uzasadnienie stosowania instrumentów finansowych jako narzędzi interwencji publicznej

3.1 Przesłanki

Podstawową przesłanką zastosowania instrumentów finansowych jako narzędzi interwencji publicznej jest występowanie nieoptymalnego poziomu inwestycji, co wynika z zawodności mechanizmów rynkowych. W rezultacie, część ekonomicznie uzasadnionych inwestycji pozbawionych jest dostępu do finansowania zewnętrznego. Prowadzi to do powstania luki inwestycyjnej, którą zgodnie z metodologią KE/EBI można podzielić na:

- lukę finansową (*financing gap*) – która polega na braku możliwości uzyskania przez firmę finansowania zewnętrznego (komercyjnego) na uzasadnione ekonomicznie (zyskowe) przedsięwzięcie z powodu niedoskonałości rynku⁴,
- lukę rentowności (*viability gap*) – która występuje w sytuacji, gdy rentowność inwestycji jest na tyle niska, że inwestor rezygnuje z jej przeprowadzenia, mimo że jest ona korzystna ze społecznego punktu widzenia⁵.

Luka finansowa może być zaadresowana z wykorzystaniem instrumentów finansowych, w tym udzielanych na zasadach rynkowych, które byłyby dostępne dla podmiotów pozbawionych dostępu do finansowania zewnętrznego.

² „Wytyczne dotyczące kwalifikowalności wydatków na lata 2021-2027”, Minister Funduszy i Polityki Regionalnej, Warszawa, 18 listopada 2022 r.

³ 'Combination of financial instruments and grants under shared management funds in the 2021-2027 programming period. Factsheet', European Commission, European Investment Bank. May 2021.

⁴ Np. z powodu asymetrii informacji czy wysokich kosztów transakcyjnych.

⁵ Luka rentowności wynika przede wszystkim z pozytywnych efektów zewnętrznych (np. zmniejszenia zanieczyszczenia powietrza), które jednak nie przynoszą bezpośrednio korzyści finansowych inwestorowi.

Sposobem na zmniejszenie luki rentowności jest wygenerowanie odpowiedniego efektu zachęty do realizacji inwestycji korzystnych ze społecznego punktu widzenia, np. w formie instrumentów finansowych z preferencyjnym oprocentowaniem lub z dodatkowym komponentem bezzwrotnym (umorzeniem części pożyczki).

Zrealizowana ocena *ex ante* instrumentów finansowych na potrzeby FEDS doprowadziła do sformułowania wniosków potwierdzających zasadność zastosowania instrumentów finansowych (w tym instrumentów mieszanych, z komponentem bezzwrotnym), w następujących obszarach:

- Rozwój przedsiębiorstw – Cel szczegółowy 1 (iii) – Wzmacnianie trwałego wzrostu i konkurencyjności MŚP oraz tworzenie miejsc pracy w MŚP, w tym poprzez inwestycje produkcyjne,
- Efektywność energetyczna – Cel szczegółowy 2 (i) – Wspieranie efektywności energetycznej i redukcji emisji gazów cieplarnianych,
- Energia z OZE – Cel szczegółowy 2 (ii) – Wspieranie energii odnawialnej zgodnie z dyrektywą (UE) 2018/2001, w tym z określonymi w niej kryteriami zrównoważonego rozwoju.

W przyjętym dokumencie programowym Fundusze Europejskie dla Dolnego Śląska 2021-2027⁶, przewidziano zastosowanie instrumentów finansowych w powyższych obszarach.

Zasadniczą zmianą, w stosunku do okresu 2014-2020, jest dopuszczenie łączenia, w ramach jednego instrumentu, finansowania zwrotnego i bezzwrotnego, wdrażanego przez pośrednika finansowego. Wymagane jest jednak, aby udział komponentu bezzwrotnego był co najwyżej równy udziałowi komponentu zwrotnego.

W perspektywie finansowej 2021-2027 instrumenty finansowe mogą być szczególnie istotne (przynajmniej w początkowych latach nowej perspektywy) ze względu na niestabilną sytuację geopolityczną i gospodarczą, zmniejszającą skłonność firm i innych podmiotów do realizacji inwestycji. Po kryzysie wywołanym pandemią COVID-19, który zdestabilizował działalność gospodarczą w wyniku wprowadzanych lockdownów, rok 2022 przyniósł agresję Rosji na Ukrainę (wywołana została wielkoskalowa wojna), która wciąż trwa w momencie przygotowania niniejszej Strategii Inwestycyjnej. Jej rezultatem jest kolejne zwiększenie niepewności, a także kryzys energetyczny i dalsze przyspieszenie inflacji, co znacząco utrudnia prowadzenie biznesu i zmniejsza skłonność do inwestowania.

Co istotne, wybuch wojny i znaczący wzrost cen surowców energetycznych sprawił, że jeszcze większego znaczenia nabrała realizacja inwestycji prowadzących do ograniczenia zużycia energii i zapewnienia dostępu do możliwie tanich i bezpiecznych źródeł energii.

⁶ Załącznik nr 1 do uchwały nr 6333/VI/22 Zarządu Województwa Dolnośląskiego z dnia 27 grudnia 2022 r. w sprawie przyjęcia programu Fundusze Europejskie dla Dolnego Śląska 2021-2027 wraz z Prognozą oddziaływania na środowisko programu Fundusze Europejskie dla Dolnego Śląska 2021-2027 wraz z załącznikiem (TPST subregion wałbrzyski) oraz podsumowaniem.

Jednocześnie, w obliczu nadchodzącego spowolnienia gospodarczego, sektor finansowy może ograniczać dostęp do kredytu szczególnie dla mikro i małych przedsiębiorstw.

W związku z powyższym kontekstem, dostępność atrakcyjnie oprocentowanych instrumentów finansowych, w tym z możliwością umorzenia części kapitału, może stanowić istotny element stymulowania inwestycji w województwie dolnośląskim.

3.2 Kierunki interwencji

Zgodnie z przyjętym programem FEDS, na instrumenty finansowe wdrażane w jego ramach przeznaczono kwotę 155,9 mln EUR.

Podział tematyczny i alokację na poszczególne instrumenty przedstawia poniższa tabela:

Tabela 1. Instrumenty finansowe zaplanowane w ramach FEDS 2021-2027

Priorytet	Cel szczegółowy	(Instrument finansowy) nazwa produktu finansowego	Alokacja (EUR)
1. Fundusze Europejskie na rzecz przedsiębiorczego Dolnego Śląska	1 (iii) – Wzmacnianie trwałego wzrostu i konkurencyjności MŚP oraz tworzenie miejsc pracy w MŚP, w tym poprzez inwestycje produkcyjne	(Pożyczka) Pożyczka rozwojowa	43 900 000
2. Fundusze europejskie na rzecz środowiska na Dolnym Śląsku	2 (i) Wspieranie efektywności energetycznej i redukcji emisji gazów cieplarnianych	(Pożyczka) Pożyczka na poprawę efektywności energetycznej wielorodzinnych budynków mieszkalnych, budynków publicznych i oświetlenia ulicznego	70 974 180
		(Pożyczka) Ekopożyczka dla przedsiębiorstw	8 720 914
	2 (ii) Wspieranie energii odnawialnej zgodnie z dyrektywą (UE) 2018/2001, w tym z określonymi w niej kryteriami zrównoważonego rozwoju	(Pożyczka) Pożyczka OZE	32 319 585
RAZEM			155 914 679

Źródło: Opracowanie własne.

4 Model i zasady wdrażania instrumentów finansowych

4.1 Model wdrażania

Zgodnie z art. 59 ust. 3.lit. c zarządzanie wdrażaniem instrumentów finansowych zostało powierzone Bankowi Gospodarstwa Krajowego jako menedżerowi funduszu powierniczego⁷. BGK jest bowiem publicznym bankiem, który spełnia wszystkie warunki opisane w Rozporządzeniu tj.:

- (i) Brak bezpośredniego udziału kapitału prywatnego, z wyjątkiem form udziału kapitału prywatnego o charakterze niekontrolującym i nieblokującym, wymaganych na mocy przepisów prawa krajowego, zgodnie z Traktatami, oraz niewywierających decydującego wpływu na dany bank lub instytucję, oraz z wyjątkiem form udziału kapitału prywatnego, które nie wpływają na decyzje w zakresie bieżącego zarządzania instrumentem finansowym wspieranym z Funduszy⁸,
- (ii) Funkcjonuje w ramach mandatu z zakresu polityki publicznej przyznanego przez odpowiednią instytucję państwa członkowskiego na poziomie krajowym lub regionalnym, który to mandat obejmuje prowadzenie – jako całość lub część działalności – działań na rzecz rozwoju gospodarczego przyczyniających się do realizacji celów Funduszy,
- (iii) Prowadzi – jako całość lub część działalności – działania na rzecz rozwoju gospodarczego przyczyniające się do realizacji celów Funduszy w regionach, obszarach polityki lub sektorach, w odniesieniu do których dostęp do finansowania ze źródeł rynkowych nie jest ogólnie dostępny lub nie jest wystarczający,
- (iv) Prowadzi działania, których głównym celem nie jest maksymalizowanie zysków, ale zapewnia stabilność finansowania swojej działalności w długiej perspektywie;
- (v) Zapewnia, aby bezpośrednie udzielenie zamówienia, o którym mowa w lit. b), nie przynosiło żadnych bezpośrednich lub pośrednich korzyści działalności komercyjnej za pomocą odpowiednich środków zgodnie z mającym zastosowanie prawem,
- (vi) Podlega nadzorowi niezależnej instytucji zgodnie z mającym zastosowanie prawem.

Warto też podkreślić, że BGK ma unikatowe doświadczenia w pełnieniu tego typu roli. W latach 2007-2013 był menedżerem funduszu powierniczego JEREMIE w 6 polskich województwach, a w latach 2014-2020 menedżerem funduszu funduszy w 15 regionach (w niektórych z nich razem z innymi podmiotami).

⁷ Zgodnie z uchwałą Zarządu Województwa Dolnośląskiego nr 5587/VI/22 z 4 lipca 2022.

⁸ BGK w całości należy do Skarbu Państwa.

4.2 Zasady wdrażania

Menedżer funduszu powierniczego będzie odpowiedzialny za wybór pośredników finansowych w drodze konkurencyjnej, na zasadach zgodnych z prawem zamówień publicznych⁹. Pośrednikami finansowymi będą mogły być dowolne osoby prawne, prowadzące profesjonalną działalność finansową, posiadające odpowiedni potencjał finansowy oraz ludzki (przy czym preferowane będą osoby prawne posiadające doświadczenie w tym zakresie). Realnie będą to zapewne głównie fundusze pożyczkowe, a także być może, choć raczej w niewielkim zakresie banki komercyjne lub spółdzielcze.

Menedżer funduszu powierniczego w uzgodnieniu z Instytucją Zarządzającą FEDS będzie odpowiedzialny za przygotowanie szczegółowych metryk produktów finansowych oraz specyfikacji i zakresu zadań do poszczególnych przetargów na wybór pośredników finansowych, zgodnie z art. 59 ust. 4 Rozporządzenia Ogólnego¹⁰, przeprowadzenie odpowiednich postępowań o zamówienie publiczne, a następnie dokonanie wyboru pośredników finansowych, podpisanie z nimi stosownych umów i nadzorowanie wdrażania poszczególnych instrumentów. Menedżer funduszu w uzgodnieniu z IZ może kształtować wybór pośredników finansowych, uruchamiając poszczególne produkty finansowe w odniesieniu do wybranych grup odbiorców lub też w odniesieniu do wybranych typów interwencji określonych w metryce produktu.

4.3 Rozwiązania szczególne – umorzenia i preferencje

Część opisanych w dalszej części niniejszej Strategii Inwestycyjnej produktów finansowych może zakładać określone preferencje dla poszczególnych typów ostatecznych odbiorców, typów finansowanych projektów oraz osiągnięcia określonych rezultatów w wyniku realizacji projektów sfinansowanych za pomocą instrumentów finansowych w ramach FEDS.

Ostateczne warunki każdego z instrumentów zostaną opisane w odpowiednich metrykach produktów finansowych, które zostaną określone przez menedżera funduszu powierniczego w uzgodnieniu z Instytucją Zarządzającą FEDS. Rozwiązania te mogą składać się z:

- Karencji w spłacie kapitału i/lub odsetek od pożyczki,
- Preferencyjnego oprocentowania, poniżej tzw. stopy referencyjnej Komisji Europejskiej¹¹,
- Możliwości umorzenia części odsetek od pożyczki¹²,

⁹ Stosowne wymogi będą zawarte w umowie pomiędzy Instytucją Zarządzającą FEDS oraz menedżerem funduszu powierniczego, zgodnie z pkt. 1 lit. o załącznika X do Rozporządzenia Ogólnego (Rozporządzenie 2021/1060).

¹⁰ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1060 z dnia 24 czerwca 2021 r.

¹¹ Aktualna tzw. stopa bazowa, służąca wyznaczaniu stopy referencyjnej jest ogłaszana na stronach Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów zob. [UOKiK stopa referencyjna i archiwum](#). Z kolei zasady wyznaczania stopy referencyjnej opisane są w Komunikacie Komisji (Europejskiej) w sprawie zmiany metody ustalania stóp referencyjnych i dyskontowych z 19 stycznia 2008 roku (2008/C 14/02).

¹² Obecnie nie przewiduje się wykorzystania tego mechanizmu.

- Możliwości umorzenia części kapitału pożyczki¹³.

We wszystkich przypadkach warunki przyznania określonych preferencji będą szczegółowo i precyzyjnie opisane zarówno we wspomnianych metrykach poszczególnych instrumentów finansowych, jak i w odpowiednich regulaminach udzielania pożyczek określanych przez poszczególnych pośredników finansowych. W szczególności zostanie położony maksymalny nacisk na jednoznaczność warunków prowadzących do przyznania określonych preferencji, a także brak uznaniowości w tej sferze.

Dodatkowo, w przypadku instrumentów finansowych, skierowanych do przedsiębiorców, zakładających umorzenia lub preferencyjne oprocentowanie, zastosowania będą znajdować przepisy o dopuszczalności pomocy publicznej, w szczególności przepisy dotyczące pomocy *de minimis*¹⁴ oraz pomocy w ramach tzw. wyłączeń grupowych¹⁵, a także odpowiednie programy pomocowe, regulujące udzielanie takiej pomocy w formie instrumentów finansowych w ramach programów regionalnych, w tym w ramach FEDS, czyli zapewne stosowne rozporządzenia Ministra Funduszy i Polityki Regionalnej.

W przypadku instrumentów finansowych skierowanych na projekty dot. efektywności energetycznej lub/i produkcji energii z OZE możliwe będzie finansowanie projektów realizowanych w formule PPP.

5 Koncepcja – cele i parametry instrumentów finansowych

W niniejszej części Strategii prezentowana jest paleta instrumentów finansowych, które będą wdrażane przy wykorzystaniu alokacji przewidzianej w FEDS. Podstawę do wypracowania postaci konkretnych produktów finansowych stanowiły ustalenia analizy *ex ante* oraz typy działań i założenia przyjęte w ramach poszczególnych Celów Polityki (CP) i celów szczegółowych (CS) FEDS.

Proponowane dalej produkty finansowe zaprojektowane zostały również z uwzględnieniem zapisów przyjętego później (po wykonaniu analizy *ex ante*) programu FEDS, a także biorąc pod uwagę aktualny kontekst społeczno-gospodarczy. Wskazane merytoryczne punkty odniesienia dla niniejszej Strategii Inwestycyjnej uzasadniają pewne różnice, dotyczące kształtu produktów finansowych, wobec założeń pierwotnych określonych w analizie *ex ante* instrumentów finansowych.

¹³ Jest to wsparcie bezzwrotne w ramach instrumentu finansowego.

¹⁴ Rozporządzenie Komisji (UE) Nr 1407/2013 z dnia 18 grudnia 2013 r. op. cit.

¹⁵ Rozporządzenie Komisji (UE) NR 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. op. cit.

5.1 Rozwój przedsiębiorstw – Cel szczegółowy 1 (iii) – wzmacnianie trwałego wzrostu i konkurencyjności MŚP oraz tworzenie miejsc pracy w MŚP, w tym poprzez inwestycje produkcyjne

5.1.1 Ogólny opis produktów finansowych

Produkt finansowy w ramach CS 1 (iii) zaprojektowany został w odpowiedzi na potrzebę poprawy zakresu i efektywności wdrażania innowacji w dolnośląskim sektorze MŚP (oraz tzw. przedsiębiorstw *small* i *mid-caps*), a także w celu zapewnienia wzrostu nakładów inwestycyjnych w przedsiębiorstwach produkcyjnych i usługowych sektora MŚP (oraz *small mid-caps* i *mid-caps*¹⁶) prowadzących do zwiększenia ich konkurencyjności.

W związku z szerokim spektrum interwencji, ustalony produkt finansowy umożliwia finansowanie rozmaitych nakładów inwestycyjnych, obejmujących (m.in.) zakup maszyn i urządzeń (w tym zapewniających automatyzację i robotyzację procesów produkcyjno-usługowych), cyfryzację, rozbudowę przedsiębiorstwa, jak również realizację wdrożeń prac B+R (w tym finansowanych ramach innych interwencji FEDS), zakup własności intelektualnej, a także wydatków o charakterze obrotowym, bezpośrednio związanych z inwestycją.

Planowany produkt (Pożyczka rozwojowa) ma charakter uniwersalny, tj. umożliwia finansowanie bardzo szerokiego spektrum inwestycji produkcyjnych i usługowych. Pożyczka ta wdrażana będzie z zastosowaniem określonych preferencji, z zachowaniem okresu zapadalności do 7 lat i stałym oprocentowaniem (pośród innych preferencji wskazać można na: elastyczną karencję w spłacie zobowiązań oraz możliwość sfinansowania 100% nakładów finansowanych pożyczką) – szczegóły zob. dalej opis produktu w tabeli.

W celu zwiększenia atrakcyjności pożyczek, możliwe będzie zastosowanie opcji umorzeniowej¹⁷ (opcjonalny komponent umorzeniowy), w wysokości maksymalnie do 30% kapitału pożyczki. Umorzenie przyznawane będzie opcjonalnie – zależnie od spełnienia przez finansowane przedsięwzięcie określonego kryterium z wskazanego ich katalogu. Szczegółowe rozwiązania, dotyczące stosowania umorzeń oraz ich wysokości dookreślone będą przez Menadżera Funduszu Powierniczego w uzgodnieniu z Instytucją Zarządzającą FEDS.

Przewiduje się co najmniej jeden pełny obrót środkami alokowanymi na instrument finansowy w okresie kwalifikowalności wydatków. Menadżer Funduszu Powierniczego będzie dążyć do zwielokrotnienia obrotów w ww. okresie.

¹⁶ *Small mid-caps*, czyli małe spółki o średniej kapitalizacji – podmioty zatrudniające nie więcej niż 499 pracowników, nie będące MŚP; *mid-caps*, czyli spółki o średniej kapitalizacji, które oznaczają podmioty zatrudniające nie więcej niż 3 000 pracowników, nie będące MŚP ani małymi spółkami o średniej kapitalizacji – definicje na podstawie art. 1, pkt. 6 i 7 Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2015/1017 z dnia 25 czerwca 2015 r. w sprawie Europejskiego Funduszu na rzecz Inwestycji Strategicznych, Europejskiego Centrum Doradztwa Inwestycyjnego i Europejskiego Portalu Projektów Inwestycyjnych oraz zmieniającego rozporządzenia (UE) nr 1291/2013 i (UE) nr 1316/2013 – Europejski Fundusz na rzecz Inwestycji Strategicznych.

¹⁷ Mowa tu o bezzwrotnym wsparciu przeznaczonym na spłatę części kapitału pożyczki (tzw. rabat kapitałowy).

5.1.2 Produkt (#1) – Pożyczka rozwojowa

Tabela 2.

CP1 / CS (iii)	Pożyczka rozwojowa		
Typ instrumentu	Finansowy / mieszany		
Cel instrumentu	<ul style="list-style-type: none"> • Wzrost konkurencyjności opartej na innowacyjności, wzroście produktywności, zastosowaniu nowych modeli biznesowych. • Wspieranie konkurencyjności sektora mikro, małych i średnich przedsiębiorstw oraz przedsiębiorstw typu <i>small mid-caps</i> i <i>mid-caps</i>. • Ukierunkowanie inwestycji przedsiębiorstw pod kątem strategii Dolnośląskich Specjalizacji Regionalnych. 		
Wielkość jednostkowej transakcji (PLN)	Min.	Max.	Zapadalność (max.)
	-	3 000 000 zł	7 lat
Typy finansowanych projektów	<ul style="list-style-type: none"> • Inwestycje związane z wdrożeniami wyników prac badawczo-rozwojowych (wypracowanych samodzielnie lub nabytych). • Inwestycje w sektorze produkcyjnym i usługowym, przyczyniające się do zwiększenia produktywności przedsiębiorstw i konkurencyjności ich usług, obejmujące m.in. zakup maszyn i sprzętu, rozbudowę przedsiębiorstwa, zakup własności intelektualnej itp. • Inwestycje mające na celu wdrożenie modelu biznesowego zgodnego ze specjalizacją horyzontalną „Przemysł 4.0”, tj. prowadzące do przyspieszenia procesów automatyzacji i robotyzacji przedsiębiorstw (np. automatyzacji produkcji, procesów obsługi klienta i świadczenia usług, procesów pomocniczych oraz cyfryzacji). • Inwestycje prowadzące do wprowadzenia na rynek nowych lub ulepszonych wyrobów / usług lub dokonania zasadniczych zmian w sposobie świadczenia usług lub procesie produkcyjnym (innowacje produktowe lub procesowe). • Inwestycje ograniczające wpływ przedsiębiorstw na środowisko (m. in. rozwój technologii racjonalnego gospodarowania energią, wodą, technologii obiegu zamkniętego dla odpadów), 		

	<p>w ekoinnowacji i w zarządzaniu efektywnością środowiskową w kierunku gospodarki zasobooszczędnej (np. programy czystszej produkcji, Ecolabel).</p> <p>Część kapitału pożyczki (do 20%) może być przeznaczona na finansowanie kapitału obrotowego, niezbędnego dla realizacji / uruchomienia inwestycji.</p>
Wsparcie bezzwrotne (opcjonalnie)	<ul style="list-style-type: none"> • Umorzenie do 30% kapitału pożyczki, udzielane z tytułu (kryteria stosowane rozłącznie)¹⁸: <ul style="list-style-type: none"> – wdrożenia wyników działalności B+R, skutkującego innowacją produktową lub procesową, – realizacji inwestycji na obszarach strategicznej interwencji OSI zgodnie z KSRR 2030 (w miastach tracących funkcje społeczno-gospodarcze oraz gminy zagrożone marginalizacją), – dla nowo tworzonych przedsiębiorstw działających na rynku do 12 miesięcy.
Odbiorcy ostateczni	Mikro, mali i średni przedsiębiorcy oraz przedsiębiorstwa typu <i>small mid-caps</i> i <i>mid-caps</i> (z siedzibą lub miejscem inwestycji w granicach województwa dolnośląskiego).
Oprocentowanie i inne opłaty	Preferencyjne, stałe.
Ew. demarkacja ze wsparciem bezzwrotnym	Wsparcie bezzwrotne w ramach CP 1 dotyczyć będzie innych typów projektów.
Wielkość dźwigni	1,43
Inne charakterystyki, w tym ew. zróżnicowane traktowanie inwestorów	<ul style="list-style-type: none"> • Możliwość sfinansowania 100% nakładów inwestycyjnych. • Możliwość uzyskania karencji na spłatę zobowiązań, wynikających z zaciągniętej pożyczki. • Możliwość wprowadzenia dodatkowych preferencji dla inwestycji wpisujących się w katalogu DIS.

¹⁸ Proponowane umorzenia są opcjonalne, a ich lista nie jest zamknięta; ostateczny katalog i szczegółowe warunki umorzeń zostaną ustalone przez Menedżera Funduszu Powierniczego w porozumieniu z IZ przy konstruowaniu metryki produktu.

Łączna alokacja na cel szczegółowy (EUR)	70 234 486
Alokacja na instrument finansowy (EUR)	43 900 000
Wskaźniki¹⁹	
Wskaźnik produktu	Wartość docelowa (2029)
Przedsiębiorstwa objęte wsparciem z instrumentów finansowych [przedsiębiorstwa]	701
Przedsiębiorstwa objęte wsparciem (w tym: mikro, małe, średnie, duże) [przedsiębiorstwa]	701
Wskaźnik rezultatu	Wartość docelowa (2029)
Miejsca pracy utworzone we wspieranych podmiotach	0
Małe i średnie przedsiębiorstwa (MŚP) wprowadzające innowacje produktowe lub procesowe	91

Źródło: opracowanie na potrzeby SI.

5.2 Efektywność energetyczna – Cel szczegółowy 2 (i) – wspieranie efektywności energetycznej i redukcji emisji gazów cieplarnianych

5.2.1 Produkt (#2) Pożyczka na poprawę efektywności energetycznej wielorodzinnych budynków mieszkalnych, budynków publicznych i oświetlenia ulicznego

Pożyczka na poprawę efektywności energetycznej wielorodzinnych budynków mieszkalnych, budynków publicznych²⁰ i oświetlenia ulicznego jest instrumentem zwrotnym z opcją

¹⁹ Wykonawca analizy ex ante pragnie zwrócić uwagę, iż wartość wskaźnika liczby przedsiębiorstw objętych wsparciem jest przeszacowany. Konieczne jest zatem ustalenie mniejszego poziomu tego wskaźnika (w powiązaniu z tym, ulec powinna także wartość wskaźnika, dotyczącego wprowadzanych przez MŚP innowacji produktowych lub procesowych – jako efektu inwestycji opartej na wykorzystaniu pożyczki). W przypadku wskaźnika liczby miejsc pracy wskazano wartość zero ze względu na zidentyfikowaną konieczność renegotjacji programu w odniesieniu do wartości tego wskaźnika. Zaplanowane liczby tworzonych miejsc pracy w programie są zdecydowanie nadmiarowe, w związku z czym należy wypracować inną metodologię – odpowiadającą specyfice oferowanego wsparcia oraz instrumentów finansowych i generowania przez nie efektów zatrudnieniowych. Jednak ze względu na konieczność monitoringu należy wskazać wskaźnik w Strategii Inwestycyjnej IF. Konkludując, rekomenduje się renegotjację wskaźników programowych, odnoszących się do stosowania instrumentów finansowych.

²⁰ Tj. budynków JST, jednostek organizacyjnych JST, organizacji pozarządowych, prowadzących działalność pożytku publicznego (zgodnie z definicją zawartą w ustawie o działalności pożytku publicznego i wolontariacie),

umorzenia spłaty części kapitału (komponent bezzwrotny). Jej celem jest zwiększenie efektywności energetycznej w sektorze mieszkaniowym i budynkach publicznych z województwa dolnośląskiego, a w konsekwencji zmniejszenie zanieczyszczenia powietrza i ograniczenie emisji gazów cieplarnianych. Istotne są również korzyści ekonomiczne wynikające z wdrażania pożyczki, w tym zmniejszenie kosztów zużycia energii ponoszonych przez właścicieli / zarządców budynków oraz mieszkańców.

Wsparcie w ramach instrumentu będzie kierowane zarówno do właścicieli budynków mieszkalnych wielorodzinnych (w tym wspólnot mieszkaniowych, товариств budownictwa społecznego, komunalnych i innych, z wyłączeniem spółdzielni mieszkaniowych i budynków stanowiących własność Skarbu Państwa), jak i do właścicieli i zarządców budynków publicznych, a także gmin i przedsiębiorców świadczących usługi oświetlenia ulic.

Pożyczka z premią będzie mogła być przeznaczona na sfinansowanie wskazanych w audycie energetycznym inwestycji prowadzących do poprawy efektywności energetycznej (oszczędność energii pierwotnej o co najmniej 30% za wyjątkiem budynków zabytkowych), poprzez kompleksową modernizację energetyczną budynków (ocieplenie przegród, wymiana okien lub drzwi, modernizacja systemu wentylacji), wraz z ewentualną wymianą źródła ciepła na wykorzystujące OZE lub podłączenie do sieci ciepłowniczej, instalacje OZE (prosumenckich), modernizację instalacji CO / CWU, zastosowanie systemów zarządzania i magazynowania energii. W ramach pożyczki możliwe będzie sfinansowanie dodatkowych elementów, nie przewidzianych w audycie energetycznym, wynikających z audytów energetycznych (maksymalnie do 15% kosztów kwalifikowalnych projektu).

Pożyczka wdrażana będzie na warunkach preferencyjnych, z zachowaniem długiego okresu zapadalności (do 20 lat) i stałego oprocentowania. W celu zwiększenia atrakcyjności pożyczki, możliwe będzie zastosowanie komponentu umorzeniowego, w wysokości maksymalnie do 50% kwoty pożyczki. Wysokość potencjalnego umorzenia będzie zależna m.in. od wysokości osiągniętej poprawy efektywności energetycznej oraz wymiany / modernizacji nieefektywnego źródła ciepła lub podłączenia do sieci ciepłowniczej. Jednocześnie, dodatkowe umorzenie będzie przysługiwać w projektach dotyczących budynków zabytkowych, z powodu mniejszej opłacalności ich termomodernizacji. W celu uwzględnienia problemu ubóstwa energetycznego mieszkańców, możliwe będzie zastosowanie dodatkowego umorzenia w przypadku termomodernizacji budynków zamieszkałych przez osoby zagrożone tym zjawiskiem.

W przypadku budynków publicznych²¹, możliwe będzie zastosowanie umorzeń zbliżonych do maksymalnego poziomu 50%, z uwagi na społeczne korzyści z inwestycji oraz potencjał do pełnienia roli wzorcowej przez podmioty publiczne.

a także podmiotów ekonomii społecznej (zgodnie z definicją zawartą w ustawie o ekonomii społecznej). Budynki zamieszkania zbiorowego (przeznaczone do okresowego pobytu ludzi), spełniające te warunki, również traktowane są jako budynki publiczne.

²¹ Możliwość realizacji projektów w budynkach, w których realizowane są usługi społeczne, mogące podlegać zasadom deinstytucjonalizacji, zostanie określona przez Komitet Monitorujący.

W ramach pożyczki możliwe będzie również umorzenie części pożyczki, w zakresie w jakim zostanie ona przeznaczona na sfinansowanie kosztu audytu energetycznego (który stanowi istotną barierę wejścia szczególnie dla mniejszych podmiotów), a także świadectwa charakterystyki energetycznej budynku lub innej wymaganej dokumentacji technicznej.

Wspierane będą wyłącznie projekty, dla których osiągnięta oszczędność energii pierwotnej wyniesie min. 30% (z wyjątkiem termomodernizacji budynków zabytkowych²², które jednak powinny wykazać osiągnięcie oszczędności energii pierwotnej).

Prace termomodernizacyjne muszą uwzględniać zachowanie trwałych warunków siedliskowych dla ptaków i/lub nietoperzy zamieszkujących dany obiekt.

Wsparcie kierowane będzie przede wszystkim na projekty pozbawione możliwości uzyskania wsparcia dotacyjnego w ramach FEDS 2021-2027 (ale bez wykluczenia projektów uprawnionych do ubiegania się o dotacje).

Przewiduje się co najmniej jeden pełny obrót środkami alokowanymi na instrument finansowy w okresie kwalifikowalności wydatków. Menadżer Funduszu Powierniczego będzie dążyć do zwielokrotnienia obrotów w ww. okresie.

Tabela 3.

CP2 / CS (i)	Pożyczka na poprawę efektywności energetycznej wielorodzinnych budynków mieszkalnych, budynków publicznych i oświetlenia ulicznego		
Typ instrumentu	Finansowy / mieszany		
Cel instrumentu	<ul style="list-style-type: none"> Zwiększenie efektywności energetycznej w sektorze mieszkaniowym, budynków publicznych oraz oświetlenia ulicznego. 		
Wielkość jednostkowej transakcji (PLN)	Min.	Max.	Zapadalność (max.)
	-	15 000 000 zł ²³	20 lat ²⁴

²² Budynek indywidualnie wpisany do rejestru/wykazu zabytków Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków lub gminnej ewidencji zabytków.

²³ Maksymalna kwota została zwiększona do 15 mln zł, co wynika z rozszerzenia obszaru wsparcia na budynki użyteczności publicznej oraz uwzględnienia dynamicznie rosnących w ostatnim czasie cen.

²⁴ Opcjonalnie, możliwe skrócenie do 15 lat, jeśli ułatwi to wybór pośrednika finansowego; jednak z punktu widzenia odbiorców ostatecznych z sektora mieszkaniowego, dłuższy okres umożliwia zmniejszenie obciążenia ratą pożyczki i zapobiega nadmiernemu wzrostowi składki na fundusz remontowy.

<p>Typy finansowanych projektów</p>	<p>Kompleksowa modernizacja energetyczna budynków wielorodzinnych i budynków publicznych, w tym m.in.²⁵:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) ocieplenie przegród (ścian i/lub stropów i/lub dachów), 2) wymianę okien lub drzwi, 3) modernizację systemu wentylacji, 4) modernizację / wymianę instalacji grzewczych / chłodzących ze źródłami ciepła²⁶ (bez możliwości realizacji projektów polegających na wymianie tylko źródeł ciepła), 5) modernizacja instalacji pozyskiwania ciepłej wody użytkowej (CWU), 6) instalacje OZE (prosumenckie) oraz magazyny energii, 7) zastosowanie systemów zarządzania i magazynowania energii, 8) wymiana oświetlenia na energooszczędne, 9) inne wydatki wpływające na wzrost efektywności energetycznej i wskazane w audycie²⁷. <p>Do 15% kosztów kwalifikowalnych w projekcie mogą stanowić wydatki związane z budynkiem ale nie przewidziane w audycie energetycznym.</p> <p>Wszystkie ww. elementy muszą być bezpośrednio wskazane w audycie energetycznym, przy czym projekt musi co najmniej realizować któryś z elementów wskazanych w punktach 1 – 3; pozostałe elementy są fakultatywne.</p> <p>Modernizacja energetyczna oświetlenia ulicznego (wsparcie gmin, przedsiębiorców świadczących usługi oświetlenia ulic) – wskazana w audycie.</p>
<p>Wsparcie bezzwrotne (opcjonalnie)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Opcjonalne umorzenie maksymalne do 50% pożyczki:²⁸

²⁵ Zgodnie z kartą działania w projekcie SZOP FEDS 2021-2027

²⁶ Z zachowaniem hierarchii opisanej w projekcie SZOP FEDS 2021-2027, tj. najpierw OZE (pompy ciepła, kotły i ogrzewacze na biomasę), potem ciepło i chłód sieciowe, a jeśli OZE i ciepło sieciowe technicznie niemożliwe lub nieoptyczne ekonomicznie – źródła ciepła wykorzystujące paliwo gazowe.

²⁷ O ile nie są sprzeczne z programem FEDS 2021-2027.

²⁸ Proponowane umorzenia są opcjonalne, a ich lista nie jest zamknięta; ostateczny katalog i szczegółowe warunki umorzeń zostaną ustalone przez Menedżera Funduszu Powierniczego w porozumieniu z IZ przy konstruowaniu produktu.

	<ul style="list-style-type: none"> - dla budynków publicznych oraz budynków NGO`s realizujących zadania publiczne - dla budynków komunalnych rozumianych jako budynki, w których min. 30% mieszkań stanowią mieszkania komunalne, socjalne, wspomagane lub chronione, - zależnie od osiągniętego wzrostu efektywności energetycznej, - dla budynków zabytkowych tj. wpisanych do rejestru bądź ewidencji gminnej, - występowania problemu ubóstwa energetycznego wśród mieszkańców²⁹, - wymiany / modernizacji nieefektywnego źródła ciepła lub podłączenia do sieci ciepłowniczej wraz z istotnym wpływem na redukcję emisji, - pokrywające koszt audytu energetycznego / świadectwa charakterystyki energetycznej budynku (i ewentualnie innej wymaganej dokumentacji technicznej), - umorzenie wynikające z realizacji projektu na obszarach strategicznej interwencji OSI, zgodnie z KSRR, czyli w miastach tracących funkcje społeczno- gospodarcze oraz gmin zagrożonych marginalizacją.
Odbiorcy ostateczni	<ul style="list-style-type: none"> • Właściciele budynków mieszkalnych wielorodzinnych (w tym wspólnoty mieszkaniowe, товариства будownictва сполучного, osoby fizyczne, gminy, spółki prawa handlowego). • Właściciele / zarządcy/ użytkownicy budynków publicznych. • Gminy i przedsiębiorcy świadczący usługi oświetlenia ulic
Oprocentowanie i inne opłaty	<ul style="list-style-type: none"> • Preferencyjne, stałe w całym okresie kredytowania. • Brak opłat i prowizji.

²⁹ Zagrożenie ubóstwem energetycznym jest szczególnie duże w przypadku budynków o najniższej klasie efektywności energetycznej, dlatego umorzenie mogłoby być przyznawane w przypadku termomodernizacji takich budynków (klasa F i G według aktualnie konsultowanych przepisów).

Ew. demarkacja ze wsparciem bezzwrotnym	Wsparcie kierowane przede wszystkim na projekty pozbawione możliwości uzyskania wsparcia dotacyjnego w ramach FEDS 2021-2027 (ale bez wykluczenia projektów uprawnionych do ubiegania się o dotacje).
Wielkość dźwigni	1,43
Inne charakterystyki, w tym ew. różnicowane traktowanie inwestorów	<ul style="list-style-type: none"> • Wymóg przeprowadzenia audytu energetycznego. • Minimalne wymagania co do wkładu własnego odbiorcy ostatecznego – możliwe finansowanie do 100% kosztów kwalifikowalnych³⁰. • Minimalny próg oszczędności energii pierwotnej na poziomie 30% (z wyjątkiem obiektów zabytkowych, które jednak powinny wykazać oszczędność energii pierwotnej)³¹. • Do 15% kosztów kwalifikowalnych w projekcie mogą stanowić wydatki związane z budynkiem ale nie przewidziane w audycie energetycznym.
Łączna alokacja na cel szczegółowy (EUR)	138 597 895
Alokacja na instrument finansowy (EUR)	70 974 180 ³²
Wskaźniki	
Wskaźniki produktu	Wartość docelowa (2029)
Lokale mieszkalne o lepszej udoskonalonej charakterystyce energetycznej [lokale mieszkalne]	4 678
Budynki publiczne o lepszej charakterystyce energetycznej [m2]	194 627
Wskaźniki rezultatu	Wartość docelowa (2029)
Roczne zużycie energii pierwotnej (w tym: w lokalach mieszkalnych, budynkach)	27 890 [WB = 39 843]

³⁰ O ile wymóg wyższego wkładu własnego nie wynika z przepisów dotyczących pomocy publicznej.

³¹ Zgodnie z zapisami FEDS 2021-2027 oraz Umową Partnerstwa.

³² Pozostała część alokacji na instrument finansowy w ramach tego celu szczegółowego została przeznaczona na wsparcie MŚP (8,72 mln EUR).

publicznych, przedsiębiorstwach, innych) [MWh/rok]	
Szacowana emisja gazów cieplarnianych [tony ekwiwalentu dwutlenku węgla/rok]	26 844 [WB = 38 350]

Źródło: opracowanie na potrzeby SI.

5.2.2 Produkt (#3) – Ekopożyczka dla przedsiębiorstw

Ekopożyczka dla przedsiębiorstw jest instrumentem zwrotnym z opcją umorzenia spłaty części kapitału (komponent bezzwrotny). Jej celem jest poprawa efektywności energetycznej w mikro i małych firmach z województwa dolnośląskiego, a w konsekwencji zmniejszenie zanieczyszczenia powietrza i ograniczenie emisji gazów cieplarnianych. Istotne są również korzyści ekonomiczne z wdrażania pożyczki, w tym zmniejszenie kosztów zużycia energii ponoszonych przez mikro i małe firmy, a w konsekwencji poprawa ich konkurencyjności.

Ekopożyczka będzie mogła być przeznaczona na sfinansowanie wskazanych w audycie energetycznym inwestycji związanych z poprawą efektywności energetycznej w mikro i małych firmach, w tym m.in. modernizację energetyczną budynków przedsiębiorstwa, modernizację instalacji grzewczych / chłodzących, wymianę lub modernizację nieefektywnych źródeł ciepła, zakup energooszczędnych linii produkcyjnych, odzyskiwanie energii w procesie produkcyjnym (w tym wykorzystania ciepła odpadowego), wymianę oświetlenia na energooszczędne, czy (uzupełniająco tj. do 49% wartości wydatków kwalifikowalnych) – instalacje OZE (w tym z magazynami energii), jeśli produkcja energii elektrycznej nie stanowi podstawowej działalności przedsiębiorstwa.

Ekopożyczka wdrażana będzie na warunkach preferencyjnych, z zachowaniem relatywnie długiego okresu zapadalności (do 15 lat). W celu zwiększenia atrakcyjności pożyczki, możliwe będzie zastosowanie komponentu umorzeniowego, w wysokości maksymalnie do 30% pożyczki (zależnej od osiągniętego wzrostu efektywności energetycznej). Wysokość maksymalnego umorzenia będzie mogła być elastycznie dostosowywana do zmieniających się warunków rynkowych.

W ramach pożyczki możliwe będzie również umorzenie części pożyczki, w zakresie w jakim zostanie ona przeznaczona na sfinansowanie kosztu audytu energetycznego, który stanowi istotną barierę wejścia szczególnie dla mniejszych przedsiębiorstw oraz kosztu innej wymaganej dokumentacji technicznej, czy świadectwa charakterystyki energetycznej.

W przypadku termomodernizacji budynków, wspierane będą wyłącznie projekty, dla których osiągnięta oszczędność energii pierwotnej wyniesie min. 30% (z wyjątkiem termomodernizacji budynków zabytkowych, które jednak powinny wykazać osiągnięcie oszczędności energii pierwotnej).

Przewiduje się co najmniej jeden pełny obrót środkami alokowanymi na instrument finansowy w okresie kwalifikowalności wydatków. Menadżer Funduszu Powierniczego będzie dążyć do zwielokrotnienia obrotów w ww. okresie.

Tabela 4.

CP2 / CS (i)	Ekopozyczka dla przedsiębiorstw		
Typ instrumentu	Finansowy / mieszany		
Cel instrumentu	<ul style="list-style-type: none"> Zwiększenie efektywności energetycznej w sektorze mikro i małych przedsiębiorstw. 		
Wielkość jednostkowej transakcji (PLN)	Min.	Max.	Zapadalność (max.)
	-	5 mln zł	15 lat
Typy finansowanych projektów	<p>1. Modernizacja energetyczna przedsiębiorstw, w tym m.in.:</p> <ul style="list-style-type: none"> modernizacja energetyczna budynków modernizacja instalacji grzewczych / chłodzących, wymiana lub modernizacja nieefektywnych źródeł ciepła, zastosowanie energooszczędnych technologii produkcji (w tym modernizacja linii produkcyjnych), odzyskiwanie energii w procesie produkcyjnym (w tym wykorzystanie ciepła odpadowego), wymiana oświetlenia na energooszczędne, montaż instalacji OZE wraz z magazynem energii - jeśli produkcja energii elektrycznej nie stanowi podstawowej działalności przedsiębiorstwa (uzupełniająco, tj. do 49% wartości wydatków kwalifikowalnych), inne wydatki wpływające na wzrost efektywności energetycznej i wskazane w audycie.³³ 		
Wsparcie bezzwrotne (opcjonalnie)	<p>Opcjonalne umorzenie maksymalne do 30% pożyczki³⁴:</p> <ul style="list-style-type: none"> Umorzenie pokrywające koszt audytu energetycznego / świadectwa charakterystyki energetycznej budynku (i ewentualnie inne wymaganej dokumentacji technicznej), Umorzenie zależne od osiągniętego wzrostu efektywności energetycznej, Umorzenie wynikające z realizacji projektu na obszarach strategicznej interwencji OSI, zgodnie z 		

³³ O ile nie są sprzeczne z programem FEDS 2021-2027.

³⁴ Proponowane umorzenia są opcjonalne, a ich lista nie jest zamknięta; ostateczny katalog i szczegółowe warunki umorzeń zostaną ustalone przez Menedżera Funduszu Powierniczego w porozumieniu z IZ przy konstruowaniu produktu.

	KSRR, czyli w miastach tracących funkcje społeczno-gospodarcze oraz gmin zagrożonych marginalizacją.
Odbiorcy ostateczni	Mikro i małe przedsiębiorstwa ³⁵ .
Oprocentowanie i inne opłaty	Preferencyjne, stałe w całym okresie pożyczkowym.
Ew. demarkacja ze wsparciem bezzwrotnym	Brak (całość wsparcia w tym obszarze dla przedsiębiorstw w ramach FEDS 2021-2027 będzie wdrażana za pomocą instrumentów finansowych).
Wielkość dźwigni	1,43
Inne charakterystyki, w tym ew. zróżnicowane traktowanie inwestorów	<ul style="list-style-type: none"> • Wymóg przeprowadzenia audytu energetycznego. • Minimalne wymagania co do wkładu własnego odbiorcy ostatecznego – możliwe finansowanie do 100% kosztów kwalifikowalnych³⁶. • Minimalny próg oszczędności energii pierwotnej na poziomie 30% (z wyjątkiem termomodernizacji budynków zabytkowych, które jednak powinny wykazać oszczędność energii pierwotnej)³⁷.
Łączna alokacja na cel szczegółowy (EUR)	138 597 895
Alokacja na instrument finansowy (EUR)	8 720 914
Wskaźniki	
Wskaźniki rezultatu	Wartość docelowa (2029)
Roczne zużycie energii pierwotnej (w tym: w lokalach mieszkalnych, budynkach publicznych, przedsiębiorstwach, innych) [MWh/rok]	3 427 [WB = 4 896]
Szacowana emisja gazów cieplarnianych [tony ekwiwalentu dwutlenku węgla/rok]	3 298 [WB = 4 712]

Źródło: opracowanie na potrzeby SI.

³⁵ Zgodnie z przyjętą linią demarkacyjną, wsparcie średnich przedsiębiorstw będzie realizowane w tym obszarze z poziomu krajowego.

³⁶ O ile wymóg wyższego wkładu własnego nie wynika z przepisów dotyczących pomocy publicznej.

³⁷ Zgodnie z zapisami FEDS 2021-2027 oraz Umową Partnerstwa.

5.3 Energia z OZE – Cel szczegółowy 2 (ii) – wspieranie energii odnawialnej zgodnie z dyrektywą (UE) 2018/2001, w tym z określonymi w niej kryteriami zrównoważonego rozwoju

5.3.1 Produkt (#4) Pożyczka OZE

Pożyczka OZE jest instrumentem zwrotnym z opcją umorzenia spłaty części kapitału (komponent bezzwrotny). Jej celem jest zwiększenie produkcji energii elektrycznej i ciepłej z odnawialnych źródeł energii, a w konsekwencji zwiększenie udziału OZE w mixie energetycznym województwa dolnośląskiego. Istotne są również korzyści ekonomiczne z wdrażania pożyczki, w tym zmniejszenie kosztów zużycia energii lub wygenerowanie przychodów z jej sprzedaży.

Ze środków pożyczki finansowana będzie budowa i rozbudowa instalacji OZE produkujących energię elektryczną i/lub ciepłą na potrzeby własne odbiorców pożyczki oraz na sprzedaż, w tym z magazynami energii działającymi na potrzeby danego źródła OZE. Uzupełniająco (do 49% wartości wydatków kwalifikowalnych), finansowane będą stacje ładowania pojazdów elektrycznych, wykorzystujące energię z danego źródła OZE / magazynu energii.

Wsparcie kierowane będzie do szerokiej grupy odbiorców, w tym m.in. przedsiębiorców, jednostek samorządu terytorialnego, organizacji pozarządowych, spółdzielni i wspólnot mieszkaniowych i innych.

Pożyczka oferowana będzie na warunkach rynkowych lub preferencyjnych. W celu zwiększenia atrakcyjności pożyczki, w przypadku instalacji produkujących energię na własne potrzeby odbiorcy ostatecznego (tj. jeśli produkcja energii elektrycznej nie stanowi podstawowej działalności danego podmiotu), możliwe będzie zastosowanie komponentu umorzeniowego, o wysokości maksymalnie do 50% kwoty pożyczki. Wysokość potencjalnego umorzenia będzie zależna od rodzaju instalacji (wyższe dla produkcji energii ciepłej, z uwagi na ograniczoną opłacalność), rodzaju projektu (wyższe w przypadku instalacji na potrzeby budynków publicznych, ze względu na społeczne korzyści z inwestycji oraz potencjał do pełnienia roli wzorcowej), a także rodzaju instalacji OZE (dodatkowe umorzenie dla produkcji energii z biogazu, w celu zwiększenia udziału w mixie energetycznym energii ze źródeł OZE sterowalnych / niezależnych od pogody).

Dodatkowe umorzenie będzie mogło być oferowane w przypadku projektów obejmujących budowę magazynu energii (w celu zwiększenia autokonsumpcji oraz ze względu na wysoki koszt takich rozwiązań). Wysokość oferowanych umorzeń będzie mogła być elastycznie dostosowywana do zmieniających się warunków rynkowych.

Przewiduje się co najmniej jeden pełny obrót środkami alokowanymi na instrument finansowy w okresie kwalifikowalności wydatków. Menadżer Funduszu Powierniczego będzie dążyć do zwielokrotnienia obrotów w ww. okresie.

Tabela 5.

CP2 / CS ii	Pożyczka OZE		
Typ instrumentu	Finansowy / mieszany		
Cel instrumentu	<ul style="list-style-type: none"> Wzrost produkcji energii elektrycznej i ciepłej z OZE. 		
Wielkość jednostkowej transakcji (PLN)	Min.	Max.	Zapadalność (max.)
	-	10 000 000 zł	10 lat (instalacje do 50 kW) 15 lat (instalacje pow. 50 kW)
Typy finansowanych projektów	<p>1. Budowa i rozbudowa instalacji wytwarzających energię elektryczną i/lub ciepłą³⁸ z odnawialnych źródeł energii³⁹:</p> <ul style="list-style-type: none"> promieniowania słonecznego, geotermii, aerotermii/energii otoczenia, biomasy i biogazu. <p>Uzupełniająco (do 49% wartości wydatków kwalifikowalnych) projekt może obejmować:</p> <ul style="list-style-type: none"> przyłączenie źródeł OZE do sieci energetycznych lub ciepłowniczych, budowę magazynów energii na potrzeby danego źródła OZE, budowę stacji ładowania pojazdów elektrycznych wykorzystujących energię z danego źródła/magazynu energii), budowę, rozbudowę lub przebudowę sieci wewnątrz klastrów energii, spółdzielni energetycznych, wspólnot mieszkaniowych oraz społeczności energetycznych działających w zakresie energii odnawialnej. <p>2. Budowa magazynów energii na potrzeby źródeł OZE (już istniejących lub finansowanych z innych środków), w tym magazynów, w których elementem</p>		

³⁸ W tym instalacje kogeneracyjne, np. biogazownie.

³⁹ Zgodnie z przyjętą linią demarkacyjną, ze środków FEDS, w zakresie energii elektrycznej finansowane będą projekty o łącznej mocy do 0,5 MW dla promieniowania słonecznego, i do 0,5 MW dla biogazu. W zakresie energii ciepłej – do 0,5 MW dla promieniowania słonecznego, do 0,5 MW dla biogazu, do 5 MW dla biomasy, do 2 MW geotermii i aerotermii/energii otoczenia (w tym pompy ciepła).

	uzupełniającym (do 49% wartości wydatków kwalifikowalnych) będzie budowa infrastruktury ładowania pojazdów elektrycznych.
Wsparcie bezzwrotne (opcjonalnie)	<p>Opcjonalne umorzenie maksymalne do 50% pożyczki:⁴⁰</p> <ul style="list-style-type: none"> • w przypadku budowy i rozbudowy instalacji wytwarzającej energię na własne potrzeby danego podmiotu⁴¹ zależne od: <ul style="list-style-type: none"> ○ uwzględnienia budowy magazynu energii, ○ rodzaju projektu (czy dotyczy budynków publicznych, NGO, świadczących usługi publiczne), ○ rodzaju produkowanej energii (wyższe dla energii cieplnej). • W przypadku budowy i rozbudowy instalacji do produkcji energii elektrycznej i/lub ciepłej z biogazu⁴².
Odbiorcy ostateczni	Inwestorzy (w tym przedsiębiorcy) chcący wybudować na terenie województwa dolnośląskiego instalację wytwarzającą energię z OZE / magazyn energii.
Oprocentowanie i inne opłaty	Rynkowe lub preferencyjne, stałe w całym okresie kredytowania
Ew. demarkacja ze wsparciem bezzwrotnym	Na podstawie grupy odbiorców ostatecznych lub rodzaju instalacji
Wielkość dźwigni	1,43
Inne charakterystyki, w tym ew. zróżnicowane traktowanie inwestorów	Maksymalnie uproszczone formalności dla inwestycji do 50 kW (mikroinstalacji)
Łączna alokacja na cel szczegółowy (EUR)	46 170 836
Alokacja na instrument finansowy (EUR)	32 319 585

⁴⁰ Proponowane umorzenia są opcjonalne, a ich lista nie jest zamknięta; ostateczny katalog i szczegółowe warunki umorzeń zostaną ustalone przez Menedżera Funduszu Powierniczego w porozumieniu z IZ przy konstruowaniu produktu.

⁴¹ Tj. jeśli produkcja energii elektrycznej nie stanowi podstawowej działalności danego podmiotu, w tym przede wszystkim prosumentów w rozumieniu ustawy z dnia 20 lutego 2015 r. o odnawialnych źródłach energii (tj. Dz.U z 2022, poz. 1378), tj. odbiorców końcowych wytwarzających energię elektryczną wyłącznie z odnawialnych źródeł energii na własne potrzeby w mikroinstalacji (tj. instalacji do 50 kW).

⁴² W celu zwiększenia produkcji energii ze źródeł OZE, które są sterowalne (nie są pogodowo-zależne).

Wskaźniki	
Wskaźnik produktu	Wartość docelowa (2029)
Dodatkowa zdolność wytwarzania energii odnawialnej (w tym: energii elektrycznej, energii cieplnej) [MW]	45
Wskaźnik rezultatu	Wartość docelowa (2029)
Dodatkowa moc zainstalowana odnawialnych źródeł energii [MW]	43

Źródło: opracowanie na potrzeby SI.

6 Aspekty operacyjne funduszu powierniczego

6.1 Wkład krajowy

Zgodnie z art. 59 ust. 8 Rozporządzenia Ogólnego, krajowe współfinansowanie programu może być udzielane albo przez Instytucję Zarządzającą, albo na poziomie funduszy powierniczych, na poziomie funduszy szczegółowych lub na poziomie inwestycji na rzecz ostatecznych odbiorców, zgodnie z przepisami dotyczącymi poszczególnych Funduszy⁴³.

Zadaniem menedżera funduszu powierniczego będzie zapewnienie, że, w ramach operacji finansowanych za pomocą instrumentów finansowych zostanie wniesiony odpowiedni wkład krajowy, w wysokości nie mniejszej, niż 30%, wynikającej z odpowiednich przepisów oraz FEDS.

Część wkładu krajowego może zostać wniesiona z środków pozostających w dyspozycji IZ lub Menedżera funduszu a pochodzących ze środków zwróconych z instrumentów finansowych w ramach dwóch poprzednich perspektyw. Obowiązkiem menedżera będzie zapewnienie, że w ramach wszystkich zarządzanych przez niego instrumentów finansowych, został wniesiony wkład krajowy w wymaganej wysokości

6.2 Płynność

Rozwiązania dotyczące dokonywania płatności związanych z wdrażaniem instrumentów finansowych w okresie 2021-2027 są tak zaprojektowane, że – co do zasady – nie powinny występować problemy z płynnością, zarówno na poziomie menedżera funduszu powierniczego, jak i na poziomie pośredników finansowych. Kluczowe znaczenia mają w tym kontekście przepisy art. 92 Rozporządzenia Ogólnego. Zgodnie z nimi, menedżer funduszu powierniczego może otrzymać zaliczkę w wysokości do 30% łącznej kwoty wkładów z programu, przeznaczonych na instrumenty finansowe, która następnie będzie rozliczana

⁴³ Podobnie jak w okresie 2014-2020, wkład ostatecznego odbiorcy w inwestycję wspieraną za pomocą instrumentów finansowych, nie jest kwalifikowany jako wkład krajowy.

w ramach kolejnych płatności cząstkowych. Całość zaliczki powinna zostać rozliczona nie później niż w ostatnim roku obrachunkowym.

Zaliczka powinna zostać przeznaczona na utrzymanie płynności funduszu powierniczego, a także na pokrycie należnych menedżerowi opłat za zarządzanie funduszem. W razie ewentualnych problemów, zadaniem menedżera będzie zapewnienie płynności funduszu powierniczego i sprawne przekazywanie środków pośrednikom finansowym.

6.3 Wynagradzanie

W okresie realizacji umowy o finansowaniu, menadżer funduszu powierniczego będzie uprawniony do otrzymywania wynagrodzenia za zarządzanie Funduszem Powierniczym w formie opłaty za zarządzanie.

Zgodnie z przepisami art. 68 ust. 4 rozporządzenia ogólnego, ze względu na to, że podmiot wdrażający fundusz powierniczy zostanie wybrany w drodze bezpośredniego udzielenia zamówienia, zgodnie z art. 59 ust. 3 rozporządzenia, kwota kosztów zarządzania i opłat za zarządzanie nie będzie mogła przekroczyć progu wynoszącego 5 % łącznej kwoty wkładów z programu, wypłaconej ostatecznym odbiorcom w formie pożyczek⁴⁴.

Ponadto, jeżeli chodzi o kwalifikowalność wynagrodzenia zastosowanie mają także pozostałe regulacje, zawarte w ramach art. 59 oraz w ramach innych przepisów rozporządzenia ogólnego, a także postanowienia wytycznych o kwalifikowalności wydatków, w szczególności podrozdziału 3.9 dotyczącego instrumentów finansowych⁴⁵.

Dodatkowe warunki, dotyczące wynagrodzenia Menedżera Funduszu Powierniczego, mogą znaleźć się w umowie, zawartej między Menadżerem a Instytucją Zarządzającą FEDS.

7 Wykorzystanie i reużycie zasobów wspierających instrumenty finansowe

Wskazanie zasad, sposobu i formy ponownego wykorzystania środków po zakończeniu okresu kwalifikowalności określone będzie decyzją Zarządu Województwa Dolnośląskiego, w zgodzie z odpowiednimi przepisami prawa. W szczególności ważne będą przepisy art. 60 rozporządzenia ogólnego, regulującego zasady wykorzystania odsetek i inne zysków generowanych dzięki wsparciu z Funduszy na rzecz instrumentów finansowych, a także art. 62 rozporządzenia ogólnego, który stanowi między innymi, że zasoby zwrócone po upływie okresu kwalifikowalności w okresie co najmniej ośmiu lat po zakończeniu okresu kwalifikowalności, powinny być wykorzystywane zgodnie z celami polityki objętymi

⁴⁴ Rozporządzenie przewiduje także, że w przypadku poręczeń i gwarancji limit kosztów zarządzania wynosi 5% kwoty wkładów z programu, przeznaczonej na umowy gwarancyjne oraz do 7 % łącznej kwoty wkładów z programu wypłaconej ostatecznym odbiorcom w formie inwestycji kapitałowych i quasi-kapitałowych. Ponieważ jednak te formy wsparcia nie są w chwili obecnej przewidywane w ramach FEDS, przyjmujemy, że te limity nie znajdą w tym przypadku zastosowania.

⁴⁵ „Wytyczne dotyczące kwalifikowalności wydatków na lata 2021-2027”, Minister Funduszy i Polityki Regionalnej, Warszawa, 18 listopada 2022 r.

programem lub programami, w ramach których zostały ustanowione, albo w ramach tego samego instrumentu finansowego, albo – w następstwie wycofania tych zasobów z instrumentu finansowego – w innych instrumentach finansowych lub innych formach wsparcia.

Wykorzystanie środków przeznaczonych na wdrażanie instrumentów finansowych nastąpi też w zgodzie z postanowieniami art. 32 ustawy wdrożeniowej.

Umowa o finansowaniu zawierana z menadżerem funduszu powierniczego będzie także zawierała odpowiednie postanowienia dotyczące wypowiedzenia lub rozwiązania umowy o finansowaniu, umów z pośrednikami finansowymi oraz umów z ostatecznymi odbiorcami.

8 Monitorowanie i sprawozdawczość w zakresie wdrażania instrumentów finansowych

Monitoring i sprawozdawczość stanowią ważny komponent systemu wdrażania instrumentów finansowych w ramach FEDS. Rezultaty monitoringu oraz wiedza gromadzona dzięki systemowi sprawozdawczości stanowiąc będą jeden z głównych czynników decyzyjnych w sprawie ewentualnych modyfikacji Strategii Inwestycyjnej instrumentów finansowych w regionie.

Działania w zakresie monitoringu wdrażania SI realizowane będą zgodnie z obowiązującymi przepisami, w szczególności wskazanymi w Rozporządzeniu ogólnym (Rozporządzenie UE 2021/1060).

Celem monitoringu i sprawozdawczości będzie zaopatrywanie w informacje umożliwiające formułowanie ocen co do adekwatności zastosowanych rozwiązań, w szczególności zaś systemu wdrażania oraz udostępnianie dolnośląskim podmiotom produktów finansowych.

Działania w zakresie monitoringu i sprawozdawczości, umożliwiające obserwację wdrażania niniejszej Strategii Inwestycyjnej (zaplanowanych w jej ramach instrumentów finansowych), powierza się Menadżerowi Funduszu Powierniczego, który będzie realizował odnośne działania (i na tej podstawie informował o obserwowanych wynikach wdrażania instrumentów finansowych) w układzie okresowym – z częstotliwością, zakresem i w formie co najmniej zgodnymi z wymogami Rozporządzenia ogólnego UE (art. 42 oraz z uwzględnieniem wymagań art. 50). Przy czym, ostateczna forma, zakres merytoryczny oraz częstotliwość przekazywania sprawozdań (także innych informacji istotnych dla oceny stopnia realizacji Strategii), zostaną uzgodnione w ramach umowy, w jej części regulującej obowiązki i zasady prowadzenia monitoringu i sprawozdawczości przez Menadżera Funduszu Powierniczego w województwie dolnośląskim.

Ponadto, przewiduje się możliwość, w zależności od przyjętego przez IZ kształtu systemu ewaluacji, pozyskiwania (w trakcie wdrażania, jak i po upływie okresu obowiązywania Strategii) dodatkowych informacji, obrazujących efektywność realizacji instrumentów finansowych w ramach FEDS i całościowego funkcjonowania systemu ich wdrażania, w oparciu o zamawiane przez Instytucję Zarządzającą FEDS, jak i Menadżera Funduszu

Powierniczego, niezależne ewaluacje, realizowane przez „zewnętrznych” usługodawców (ewaluacja *on-going* i *ex post*). Celem ewaluacji zewnętrznej może być także ocena stanu wdrażania instrumentów finansowych, badanie ich wpływu na osiągnięcie rezultatów FEDS, jak i ocena efektów związanych z rozwojem sfery gospodarczej województwa, w tym również regionalnego sektora MŚP. Zależnie od stwierdzonych potrzeb, podmioty zamawiające badania ewaluacyjne mogą wyznaczać inne cele ewaluacji.

Zakłada się, że odpowiednio do potrzeb, ewaluowane mogą być zarówno instrumenty finansowe wdrażane w ramach poszczególnych celów szczegółowych programu FEDS, jak i globalnie (ewaluacja wszystkich instrumentów finansowych, niezależnie od ich koncentracji tematycznej).

Wnioski i rekomendacje z ewaluacji instrumentów finansowych stanowić mogą uzupełniające źródło informacji (wobec danych z monitoringu i sprawozdawczości), wspomagające ewentualne decyzje w sprawie weryfikacji Strategii Inwestycyjnej instrumentów finansowych, w tym usprawnienia mechanizmu wdrażania instrumentów finansowych w regionie dolnośląskim.

9 Aktualizacja i zmiany Strategii Inwestycyjnej

Aktualizacja lub zmiana Strategii Inwestycyjnej odbywać się będzie na zasadach określonych w umowie o finansowaniu zawartej przez Instytucję Zarządzającą FEDS z Menedżerem Funduszu Powierniczego. Wszelkie aktualizacje i zmiany Strategii dokonywane będą w formie pisemnej.

Aktualizacja Strategii Inwestycyjnej może zostać dokonana w szczególności w następujących przypadkach:

- gdy uzasadnią to dotychczasowe wyniki analizy efektów działania Funduszu Powierniczego i jego wpływu na gospodarkę województwa dolnośląskiego (w oparciu o wnioski z monitoringu realizowanego przez IZ lub Menedżera Funduszu Powierniczego oraz dokonywanych ewaluacji),
- gdy wystąpią znaczące zmiany na rynku lub inne zdarzenia mające realny wpływ na sytuację społeczno-gospodarczą w województwie dolnośląskim lub wystąpią istotne zmiany popytu na zaplanowane produkty finansowe,
- gdy nastąpią znaczące zmiany w ofercie, dostępnych na bazie środków publicznych, innych niż w ramach FEDS lub komercyjnych instrumentów finansowych, w obszarach w których przewidziane jest ich zastosowanie w ramach FEDS,
- jeśli nastąpi zmiana postanowień programu FEDS 2021-2027, jego Szczegółowego Opisu Priorytetów lub innych dokumentów strategicznych lub programowych,

- gdy nastąpią zmiany w regulacjach prawnych (unijnych lub krajowych), powodujące konieczność modyfikacji Strategii Inwestycyjnej, w celu zapewnienia zgodności formalnoprawnej z tymi regulacjami,
- jeśli zaktualizowana zostanie ocena *ex ante* instrumentów finansowych w województwie dolnośląskim w zakresie uzasadniającym zmianę Strategii Inwestycyjnej,
- gdy pojawi się możliwość konfigurowania oraz dostosowania wskaźników osiągania celów interwencji w zależności od uwarunkowań i efektów realizacji Strategii – w celu zapewnienia najbardziej efektywnego sposobu wdrażania instrumentów finansowych w województwie dolnośląskim oraz osiągnięcia / maksymalizacji celów programu FEDS;
- w wyniku zaleceń Komitetu Monitorującego.

Powyższa lista przesłanek uzasadniających aktualizację / zmianę Strategii Inwestycyjnej instrumentów finansowych w ramach FEDS nie ma charakteru zamkniętego. Modyfikacje / zmiany Strategii mogą wynikać także z innych, szczególnie istotnych przesłanek.

– – –